

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Кафедра початкової та дошкільної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету

 Дмитро ГЕРЦЮК

“30” серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогічна антропология

освітній рівень	<u>другий (магістерський)</u>
галузь знань	<u>01 Освіта / Педагогіка</u>
спеціальність	<u>012 Дошкільна освіта</u>
освітня програма	<u>Дошкільна освіта</u>
факультет	<u>педагогічної освіти</u>

2023/24 навч. рік

Робоча програма «Педагогічна антропологія» для студентів спеціальності 012
Дошкільна освіта.

Розробники: Кость С.П., доцент кафедри початкової та дошкільної освіти,
к.н.соц.комун., доцент

Робочу програму ухвалено на засіданні кафедри початкової та дошкільної освіти.

Протокол від “29” серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри

Наталія МАЧИНСЬКА

Робочу програму погоджено Навчально-методичною комісією факультету педагогічної
освіти

Протокол від “30” серпня 2023 року № 1

Голова НМК

Любов НОС

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
Модулів – 1	Освітній рівень: _магістр	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва)		Семестр	
		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 150	Спеціальність: _012 Дошкільна освіта (шифр і назва)	Лекції	
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти : аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 5,5		16 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	8 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		118 год.	134 год.
		Індивідуальні завдання:	
		год.	
	Вид контролю: (екзамен/залік)		
залік	залік		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми здобуття освіти – 26,7 / 73,3;

для заочної форми здобуття освіти – 13,3 / 86,7.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення: поглибити та розширити професійну компетентність магістра дошкільної освіти, узагальнити й систематизувати знання про людину як складну й багатогранну особистість.

Завдання курсу

сформувати у магістрів основні гуманітарні цінності: життя, розвиток людини, культура, виховання тощо;

навчити здобувачів адекватно оцінювати значення своєї професійної діяльності, а також прищепити вміння бути відповідальним за її результати.

збагатити свідомість магістрів гуманітарними та спеціальними знаннями, переплівши їх з культурною та педагогічною спадщиною;

виробити навичку самоаналізу, розуміння свого внутрішнього світу.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає те, що здобувачі освіти оволодіють:

Загальні компетентності (ЗК)

КЗ-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)

КС-9. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.

Програмні результати навчання

ПРН-10. Володіти уміннями й навичками аналізу, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

Очікувані результати навчання:

Знати: історію становлення дисципліни «Педагогічна антропологія», її сутність, принципи, ідеї в контексті наук про людину; основні підходи до цілісного вивчення людини як соціальної істоти, умови формування цілісної особистості; базові засади педагогічної теорії і практики, які охоплюють знання про людину, її розвиток, становлення, виховання; особливості впливу культури як антропологічного явища на розвиток людини; знати та усвідомлювати необхідність роботи в команді для створення доброзичливої атмосфери та дружніх взаємовідносин в колективі.

Уміти: вміло і доречно використовувати термінологічну систему педагогічної антропології; опрацьовувати наукові праці, які дотичні до вивчення курсу; застосовувати антропологічний підхід у професійній педагогічній діяльності; проектувати професійну діяльність щодо становлення й розвитку особистості з урахуванням впливу на неї педагогічних ідей, технологій, принципів передових освітніх систем; вибудовувати алгоритм ефективної взаємодії з усіма учасниками освітнього процесу.

Комунікація: Толерантно ставитись до думок та позицій інших учасників освітнього процесу та колективу в цілому, виявляючи педагогічний такт і повагу.

Автономія та відповідальність: усвідомлювати відповідальність у прийнятті професійних рішень; відповідально ставитись до вибору методик навчання і виховання дітей дошкільного віку; аргументовано пропонувати й відстоювати власні науково-педагогічні погляди.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ПЕДАГОГІЧНА АНТРОПОЛОГІЯ. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ.

Тема 1. Педагогічної антропологія та історія її становлення

Історія становлення поняття «антропологія». Сутність поняття «педагогічна антропологія». Принципи педагогічної антропології. Гуманістичні ідеї у педагогічній антропології. Концепції процесів педагогічної взаємодії. Завдання навчально-виховного процесу особистісно-зорієнтованої педагогіки. Умови гуманізації педагогічного процесу.

ТЕМА 2. Людина як об'єкт вивчення педагогічної антропології

Поняття «людини» в педагогічній антропології та його розуміння. Умови формування цілісної особистості. Соціальність і розумність людини. Духовність і креативність людини у контексті педагогічного середовища. Дитина як людина: антропологічний та юридичний аспекти.

ТЕМА 3. Культура як засіб педагогічної антропології

Етимологія терміна «культура». Антропологічне розуміння культури. Види культур в антропологічному вимірі. Людина і розвиток культури в 20-21 ст. Масова та елітарна культура.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. РОЗВИТОК ЛЮДИНИ ЯК АНТРОПОЛОГІЧНЕ ЯВИЩЕ

ТЕМА 4. Індивід, індивідуальність, особистість.

Особистість і розвиток людської індивідуальності. Складові людської особистості та умови її формування. Типологія особистостей. Соціалізація особистості.

ТЕМА 5. Вікова періодизація. Категорія дитинства.

Вікова періодизація. Акселерація та сенситивність. Категорія дитинства і її проблеми в сучасному світі. Законодавча основа охорони дитинства в Україні.

ТЕМА 6. Виховання як антропологічний процес

Суть процесу виховання. Процес виховання як система. Особливості виховного процесу. Мета і завдання виховання в сучасній освіті. Механізми становлення особистості. Педагогіка Я. Корчака.

ТЕМА 7. Інвалідність як суспільна проблема

Порушення розвитку людини, їх причини, види. Конвенція ООН про права людей з інвалідністю: нові підходи до проблеми інвалідності. Моделі ставлення суспільства до людей з інвалідністю.

ТЕМА 8. Соціальні процеси і людина з інвалідністю

Стереотипи, що існують в суспільстві, щодо людей з інвалідністю. Поняття інтеграції та інклюзії. Соціальна інклюзія. Інклюзивні процеси в системі освіти

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р.	л		п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Педагогічна антропологія як наукова дисципліна. Історія розвитку.												
Тема 1. Педагогічна антропологія та історія її становлення	8	2	2			4	6	2				4

становлення												
Тема 2. Людина як об'єкт вивчення педагогічної антропології	16	2	2			12	16	2	2			12
Тема 3. Культура як засіб педагогічної антропології	16	2	2			14	16		2			14
Разом за змістовим модулем 1	40	6	6			40	40	4	4			40
Змістовий модуль 2. Розвиток людини як антропологічне явище												
Тема 4. Індивід, індивідуальність, особистість.	10	2	2			6		2				
Тема 5. Вікова періодизація. Категорія дитинства.	10	2	2			6		2	2			6
Тема 6. Виховання як антропологічний процес	12	2	2			8			2			8
Тема 7. Інвалідність як суспільна проблема	16	2	2			12						12
Тема 8. Соціальні процеси і людина з інвалідністю	16	2	2			12						12
Разом за змістовим модулем 2	48	10	10			78	56	4	4			82
Усього годин	150	16	16			118	150	8	8			164

5. Теми семінарських занять

Не передбачено

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Педагогічна антропологія та історія її становлення	2
2.	Тема 2. Людина як об'єкт вивчення педагогічної антропології	2
3.	Тема 4. Індивід, індивідуальність, особистість.	2
4.	Тема 3. Культура як засіб педагогічної антропології	2
5.	Тема 5. Вікова періодизація. Категорія дитинства.	2
6.	Тема 6. Виховання як антропологічний процес	2
7.	Тема 7. Інвалідність як соціальна проблема.	2
8.	Тема 8. Людина з інвалідністю і соціальні процеси	2

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1.	
1.	Практичне заняття 1. 1.Завдання освітнього процесу особистісно-зорієнтованої педагогіки. 2. Умови гуманізації педагогічного процесу. 3. Феномен людини та системна парадигма в його пізнанні. 4. Характеристика ідей І.Канта, які мають найбільше значення для сучасного педагогічного світогляду.	15/20,5
2.	Практичне заняття 2. 1. «Діти-мауглі»: чим викликані труднощі їхньої соціалізації? 2. Суперечливості природи людини. 3. Опрацювати книгу Віктора Франкла «Людина в пошуках сенсу». 4. Розкрити етимологію терміна «антропологія».	15/20,5
3.	Практичне заняття 3. 1. Поняття конформізму, нонконформізму і явище самовизначення дитини в групі. 2. Плюралізм світоглядних настанов у культурі ХХ ст. 3. Сучасні співвідношення елітарної і масової літератури, мережеве дослідження http://h.ua/story/20495/ 4. Арт-терапія для дітей https://starylev.com.ua/club/article/art-terapiya-dlya-ditey 5. Семантика кольору. 6. Етнічна культура. 7. Світова культура.	15/20,5
4.	Практичне заняття 4. 1. Особистісні психотипи за Петром Ганнушкіним. 2. Проблема свободи та відповідальності людини. 3. Макаренко А.С. Книга для батьків. К.: 1980. 327 с. 5. Теорії розвитку особистості: Я-концепція в структурі особистості. Теорія розвитку особистості З. Фрейда. Теорія розвитку особистості Альфреда Адлера Теорія розвитку особистості Карла Юнга Теорія розвитку особистості Еріка Еріксона. Теорія розвитку особистості Еріха Фрома. Теорія розвитку особистості Карен Хорні Теорія розвитку особистості Абрахама Маслоу і Карла Роджерса. Теорія розвитку особистості Ганса Айзенка. Теорія розвитку особистості Жана Піаже.	15/20,5
5.	Практичне заняття 5. 1. Вікова класифікація Д.Б. Бромлей (1966, Англія). 2. Вікові кризи. 3. Квас О., Кемінь В. Проблеми дитинства через призму європейських дослідницьких студій на зламі хх та ххі ст.. / О.Квас, В.Кемінь. - ВІСНИК НТУУ "КПІ". Філософія. Психологія. Педагогіка. Випуск 1'2010, С. 117-181. 4. Конвенції ООН про права дитини. 5. Закон про захист дітей. 6. Закон України «Про охорону дитинства».	14/20,5

6.	<p>Практичне заняття 6.</p> <p>1. Мащенко О. Останній урок Старого Лікаря / Олена Мащенко // «Дзеркало тижня», №33, 31 Серпень 2002.</p> <p>2. Твори Я. Корчака (на вибір):</p> <p>1) Право на повагу. — Упоряд. І. Ковальчук, пер. з пол. І. Ковальчук, Б. Матіяш, Р. Свято. — К.: Дух і літера, 2012. — 382 с.</p> <p>2) Пригоди короля Мацюся. — Київ: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2011. — 534 с.</p> <p>3) Дитя людське: Вибрані твори. — Київ: Дух і літера, 2007. — 536 с.</p> <p>4) На самоті з Богом. Молитви тих, котрі не моляться. Київ: Дух і літера, 2003. 66 с.</p>	15/20,5
	<p>Практичне заняття 7.</p> <p>Інвалідність як суспільна проблема</p> <p>Порушення розвитку людини, їх причини, види. Конвенція ООН про права людей з інвалідністю: нові підходи до проблеми інвалідності. Моделі ставлення суспільства до людей з інвалідністю.</p> <p>Практичне заняття 8. Соціальні процеси і людина з інвалідністю</p> <p>Стереотипи, що існують в суспільстві, щодо людей з інвалідністю. Поняття інтеграції та інклюзії. Соціальна інклюзія. Інклюзивні процеси в системі освіти</p>	15/20,5
	Разом	118/164

9. Індивідуальні завдання *не передбачено*

10. Методи навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання і викладання	Методи оцінювання досягнення результатів навчання
ПРН-10. Володіти уміннями й навичками аналізу, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.	Лекційні заняття: інформаційно-рецептивний метод, методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів. Практичне заняття та самостійна робота: репродуктивний, частково-пошуковий та емпіричний методи, метод застосування знань, навчальна дискусія.	Поточний контроль: усне опитування, доповідь, презентація, Підсумковий контроль: тестовий контроль.

11. Методи контролю

- усне опитування, доповідь;
- спостереження за навчальною діяльністю здобувачів вищої освіти;
- оперативний контроль;
- тестовий контроль

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						
T 1	T2	T3	МКР	T 4	T 5	T6	T7	T8	МКР2	100
5	5	5	25	5	5	5	5	5	25	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81-89	B	добре	
71-80	C		
61-70	D	задовільно	
51-60	E		
27-50	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-26	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Мачинська Н.І., Кость С.П. Педагогічна антропологія: навчально-методичний посібник. 2-е вид., допов. і переробл. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2022. 190 с.
2. Кость С.П. Силабус з навчальної дисципліни «Педагогічна антропологія», що викладається в межах ОПП Дошкільна освіта другого (магістерського) рівня вищої освіти здобувачів спеціальності 012 Дошкільна освіта. 16 с.
3. Е-курс: <https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=2207>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

Мачинська Н.І., Кость С.П. Педагогічна антропологія : навчально-методичний посібник. 2-е вид., допов. і переробл. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2022. 190 с.

Мачинська Н.І., Кость С.П. Педагогічна антропологія : навчально-методичний посібник. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2021. 143 с.

Додаткова література:

1. Антипін Є. Педагогічна антропологія: навч.-метод. посібник. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2022. 212 с.

2. Возняк А.Б. Педагогічна антропологія : навч. посіб. Дрогоб. держ. пед. ун-т ім. Івана Франка. - Дрогобич : РВВ Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка, 2011. 190.

https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/30680/1/Antypin_Y_B_Melnyk_I_S_Moysak_O_D_LPA_PI_20.pdf

3. Задорожна-Княгницька Л.В. Педагогічна антропологія (навчальний посібник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів). Запоріжжя : ПП

«РДЦ Дизайн Груп», 2015 р.208 с.
http://194.28.101.14/jspui/bitstream/123456789/2122/1/np_pedagogichna_antropologia.pdf
4.Юрій М. Антропологія: навч. посібник. К.: Дакор, 2008. 421с.
<https://www.google.com/search?q=>

Інтернет-джерела

1. <https://uk.wikipedia.org/> (Вікіпедія)
2. <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua> (“Словники України”)
4. www.rozum.org.ua (Словники он-лайн)
5. <http://slovo.ridne.net> (Електронні версії словників термінографічної серії Слово Світ)
6. <http://www.slovnyk.net> (Великий тлумачний словник сучасної української мови)
7. <https://uk.wikipedia.org/wiki> (Портал «Антропологія»)

15. РЕСУРСИ

А) Бібліотеки:

- Львівська державна обласна універсальна наукова бібліотека;
- Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека;
- Львівська національна наукова бібліотека України імені Василя Стефаника;

Б) Робота у мережі Інтернет